

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้ศึกษารูปแบบการสื่อสารในครอบครัว ตามการรับรู้ของเด็กและเยาวชน ที่กระทำผิดกฎหมาย และไม่กระทำผิดกฎหมายในกรุงเทพมหานครโดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายจากเด็กและเยาวชนที่ถูกศาลตัดสินคดีแล้ว และอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชนที่ไม่กระทำผิดกฎหมาย เป็นเด็กนักเรียนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบกำหนดลักษณะตัวอย่างไว้ก่อน (Purposive Sampling) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 150 คน รวม 300 คน และใช้วิธีจับคู่ (Matching) กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มในเรื่องเพศ อายุ และเขตที่อยู่อาศัย มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษารูปแบบการสื่อสารในครอบครัวของเด็กและเยาวชนอายุ 12 - 16 ปี ที่กระทำผิดกฎหมายและไม่กระทำผิดกฎหมาย
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายและไม่กระทำผิดกฎหมาย
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารในครอบครัว กับการกระทำผิดและไม่กระทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชน

สมมติฐานของการวิจัย

1. รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายแตกต่างจากเด็กและเยาวชนที่ไม่กระทำผิดกฎหมาย
2. รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดและไม่กระทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชน

สรุปผลการวิจัย

สรุปข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กและเยาวชนอายุ 12 - 16 ปี ที่กระทำผิดกฎหมายและถูกตัดสินคดีแล้ว และอยู่ในความควบคุมดูแลของสถานฝึกและอบรมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางกรุงเทพมหานคร จำนวน 150 ราย และที่ไม่กระทำผิดกฎหมายจากเด็กนักเรียนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 150 ราย รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 300 ราย พบว่ากลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม เป็นเพศชาย 115 ราย คิดเป็นร้อยละ 76.67 และเพศหญิง 35 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.33 ส่วนใหญ่อายุ 15 ปี และมีที่อยู่อาศัยในเขตพระโขนงมากที่สุด รองลงมาคือดอนเมือง บางเขน ยานนาวา ฯลฯ ตามลำดับ ในเรื่องการศึกษาค้นคว้าพบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายมีระดับการศึกษาต่ำกว่าเด็กและเยาวชนที่ไม่กระทำผิดกฎหมาย กล่าวคือ เด็กกระทำผิดกฎหมายจบการศึกษา ป.6 เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 61.3 ส่วนเด็กและเยาวชนที่ไม่กระทำผิดกฎหมายผิดกฎหมาย ส่วนใหญ่เรียนระดับชั้น ม.2 และ ม.3 คิดเป็นร้อยละ 48.0 และ 44.7 ตามตามลำดับ ทั้งสองกลุ่มนับถือพุทธเป็นส่วนใหญ่ เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของครอบครัวพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ส่วนใหญ่บิดามารดามีอายุในช่วง 30 - 40 ปี มีอาชีพรับจ้างทั่วไปและเรียนจบชั้น ป.4 มีรายได้ครอบครัวต่อเดือนใน 5,000-10,000 บาท มีจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา 2 - 4 คน มีลักษณะครอบครัวแบบเดี่ยวมากกว่าครอบครัวขยาย อาศัยอยู่บ้านของบิดามารดาเอง และอยู่ในชุมชนที่ไม่ใช่ชุมชนแออัด

ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายพบว่า ส่วนใหญ่ทำผิดครั้งแรก กระทำผิดในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมากที่สุด ถูกควบคุมความประพฤติเป็นระยะเวลาต่ำกว่า 1 ปี และกระทำผิดโดยไม่มีผู้ร่วม กระทำผิด

สรุปผลการวิจัยตามสมมติฐาน จากผลการวิจัยพบว่า

เด็กและ เยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายและไม่กระทำผิดกฎหมาย มีจำนวนของรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวที่แตกต่างกัน ซึ่งพบว่ารูปแบบการศึกษาในครอบครัวแบบเชิงบวกมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และแบบเปิดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และการสื่อสารในสองแบบยังมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดกฎหมาย และไม่กระทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชน รายละเอียดจะกล่าวอีกครั้งในในการอภิปรายผลการอภิปรายผล

ผลการทดสอบสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ ปรากฏผลที่น่าสนใจดังนี้คือ

สมมติฐานที่ 1 รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายแตกต่างจากเด็กและเยาวชนที่ไม่กระทำผิดกฎหมาย ผลการวิจัย พบว่า

1.1 ตามแนวคิดของ MeLeod & Chaffee เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายมีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบ Socio - Orientation มากกว่า Concept - Orientation ส่วนเด็กและเยาวชนที่ไม่กระทำผิดกฎหมายมีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบ Concep - Orientation มากกว่า Socio - Orientation และเมื่อแบ่งรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวให้ละเอียดยิ่งขึ้น พบว่าเด็กและเยาวชนทั้งสองกลุ่มมีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวคล้ายคลึงกัน คือ มีการสื่อสารในครอบครัวแบบ Consensual มากที่สุด รองลงมาคือ Laissez - Faire, Protective และ Pluralistic ตามลำดับ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัชนี เชมจรรษา และประทุม ฤกษ์กลาง (2531) ที่พบว่าครอบครัวของเยาวชนในกรุงเทพฯ มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบ Laissez - Fair, Consensual, Protective และ Pluralistic จำนวนเท่า ๆ กัน และแตกต่างจากผลการวิจัยของ มัทนา ไวทยะโกมล (2529) ซึ่งพบว่ารูปแบบในครอบครัวของผู้บริหารเป็นแบบ Pluralistic มากที่สุด รองลงมาคือ Consensual, Laissez - Faire และ Protective ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการสื่อสารในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มพบว่า ในแบบ Concept - Orientation มีการเปิดโอกาสและสนับสนุนให้บุตรได้แสดงความคิดเห็นหรือความเชื่อของบิดามารดาได้เพียงประเด็นเดียว ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ไม่กระทำผิดกฎหมาย มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย แสดงให้เห็นว่าครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่ไม่กระทำผิดกฎหมาย มีการเปิดโอกาสและสนับสนุนให้บุตรได้แสดงความคิดเห็น หรือความเชื่อของบิดามารดาได้ ซึ่งเป็นการใช้ชีวิตครอบครัวตามหลักของประชาธิปไตยมากกว่าครอบครัวเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย และในแบบ Socio - Orientation มีประเด็นที่ต่างกัน 2 ประเด็น คือ การสอนว่าความคิดของบิดามารดาหรือผู้ใหญ่เป็นสิ่งที่ถูกต้องเสมอ เด็ก ๆ ไม่ได้เถียง และการสอนว่าวิธีนี้แก้ไขปัญหาที่ดีที่สุด อันจะไม่ก่อให้เกิดความเคียดแค้นหรือการหลีกเลี่ยงปัญหานั้น ๆ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 - .001 ตามลำดับ โดยเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเด็กและเยาวชนที่ไม่กระทำผิดกฎหมาย แสดงให้เห็นว่าครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย มีการควบคุมและจำกัดสิทธิเสรีภาพทางความคิดของเด็กและเยาวชน และสอนให้เด็กและเยาวชนหลีกเลี่ยงจากปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาซึ่งไม่ถูกวิธี แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวโดยรวมพบว่า แบบ Concept - Orientation และ Socio - Orientation ในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งการวิจัยเปรียบเทียบในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายและไม่กระทำผิดกฎหมาย ยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษามาก่อน

1.2 ตามแนวคิดของ David Kantor และ William Lehr พบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายและไม่กระทำผิดกฎหมายมีจำนวนของรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแตกต่างกัน กล่าวคือ เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบ ปิด (Closed) มากที่สุด รองลงมาคือแบบเปิด (Open) และแบบปล่อย (Random) ซึ่งมีจำนวนเท่ากัน ส่วนเด็กและเยาวชนที่ไม่กระทำผิดกฎหมายมีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบ Open มากที่สุด รองลงมาคือ Random และ Closed ตามลำดับ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้

ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัทณี เชนจรบา และ ประทุม ฤกษ์กลาง ที่พบว่าครอบครัวของเยาวชนในกรุงเทพฯ มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบ Open, Closed และ Random จำนวนไม่แตกต่างกัน

เมื่อแบ่งรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวให้ละเอียดยิ่งขึ้น พบว่า เด็กและเยาวชนทั้งสองกลุ่ม มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบผสมระหว่าง Closed, Open และ Random มากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการสื่อสารในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม พบว่า ในแบบ Closed มีประเด็นการที่สมาชิกจะออกไปเที่ยวข้างนอกบ้านจะต้องได้รับอนุญาตจากบิดามารดาเพียงประเด็นเดียว ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยเด็กและเยาวชนที่ไม่กระทำผิดกฎหมาย มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่ไม่กระทำผิดกฎหมายจะมีความเคารพเชื่อฟังบิดามารดา และปฏิบัติตามประเพณี วัฒนธรรมของสังคมไทย มากกว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย ในแบบ Open พบว่ามีประเด็นที่ต่างกัน 5 ประเด็น คือ การให้สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสติดต่อกับบุคคลภายนอกได้อย่างเสรี, การให้สมาชิกในครอบครัวเปิดรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างเสรีไม่มีการควบคุม, กฎเกณฑ์ในครอบครัวตั้งขึ้นจากการพูดคุยและอาศัยเสียงส่วนใหญ่ในครอบครัว ไม่ใช้บิดามารดาเป็นผู้กำหนด, การสนทนาในครอบครัวทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหัวข้อต่าง ๆ ได้และสามารถชักจูงให้ผู้อื่นคล้อยตามได้ และการที่สมาชิกในครอบครัวมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกันในบทบาทหน้าที่ตามความเหมาะสม ไม่ใช้ผู้อาวุโสจะต้องมีอำนาจมากกว่าผู้น้อยเสมอไป และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ถึง .001 โดยกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ไม่กระทำผิดกฎหมาย มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มเด็กและเยาวชนที่ทำการกระทำผิดกฎหมาย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่ไม่กระทำผิดกฎหมาย มีการสื่อสารในครอบครัวแบบเน้นหลักประชาธิปไตย กล่าวคือ สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมและมีบทบาทในครอบครัวมากและมีความยืดหยุ่นสูง สมาชิกสามารถปรับความต้องการของตนเองให้เข้ากับครอบครัว และเปิดโอกาสให้สมาชิกมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญา มากกว่าครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย ในแบบ Random พบว่ามีประเด็นที่ต่างกัน 2 ประเด็น คือสมาชิกในครอบครัวสามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

ตามความสะดวกของตนโดยไม่ต้องพึ่งเสียงส่วนใหญ่ และเมื่อมีปัญหาเฉพาะหน้าที่ทันใจ สมาชิกในครอบครัวสามารถปรึกษาขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยสมัครใจ ไม่มีการบังคับ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ โดยกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ไม่กระทำผิดกฎหมาย มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย แสดงให้เห็นว่าครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่ไม่กระทำผิดกฎหมาย ให้อิสระเสรีภาพแก่สมาชิกในครอบครัวในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ และมีความร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าของครอบครัวมากกว่าครอบครัวเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย แต่เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวโดยรวม ในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองพบว่า แบบ Open เพียงแบบเดียวที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งการวิจัยเปรียบเทียบรูปแบบการสื่อสารในเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายและไม่กระทำผิดกฎหมาย ยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษามาก่อน

1.3 ตามแนวคิดของ ศิริพร สิริยากุล พบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย และไม่กระทำผิดกฎหมายมีจำนวนรูปแบบของการสื่อสารในครอบครัวแตกต่างกัน กล่าวคือเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายมีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวเชิงลบมากกว่าเชิงบวก ส่วนเด็กและเยาวชนที่ไม่กระทำผิดกฎหมาย มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบการสื่อสารในครอบครัวเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ และเมื่อแบ่งรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวให้ละเอียดยิ่งขึ้นพบว่าเด็กและเยาวชนที่ไม่กระทำผิดกฎหมายมีการสื่อสารในครอบครัวแบบเชิงบวกปริมาณมาก และเชิงลบปริมาณน้อย มากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริพร สิริยากุล (2534) และ ศิริพร พูลรักษ์ (2539) ที่พบว่าเด็กและเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบเชิงบวกมากและเชิงลบปริมาณน้อยมากที่สุด ส่วนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายมีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบเชิงบวกปริมาณน้อยแต่เชิงลบปริมาณมาก ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องผลการวิจัยของ ประเทิน มหาจันทร์ (2521) ซึ่งทำการวิจัยเรื่องการกระทำผิดของเยาวชนไทย พบว่า การกระทำผิดกฎหมายมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมและลงโทษและ พรเพ็ญ เพ็ชรสุขศิริ (2527) พบว่าวัยรุ่นกระทำผิดมีแนวโน้มจากการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อย,

ควบคุมมาก, ใช้เหตุผลน้อยและลงโทษสูง ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของ โบลบี (Bowlby, 1946) ซึ่งได้ศึกษาเปรียบเทียบกับเด็กเกรและเด็กปกติ พบว่าเด็กเกรมีความรู้สึกขาดความรักความอบอุ่นในครอบครัว เด็กเกรมีความรู้สึกในทางลบต่อบทบาทของบิดามารดา ส่วนเด็กปกติจะมีความรู้สึกในทางบวก

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการสื่อสารในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม พบว่า แบบเชิงบวกมีประเด็นที่แตกต่างกัน 7 ประเด็น คือ การให้กำลังใจและให้คำแนะนำเมื่อบุตรเริ่มทำอะไรใหม่ ๆ, การให้คำแนะนำเป็นอย่างดีเมื่อบุตรนำปัญหามาปรึกษา, การพูดปลอบใจและให้กำลังใจเมื่อบุตรผิดหวัง, การรับฟังเรื่องกลุ่มใจทุกเรื่องของบุตร, การให้คำแนะนำ แก้อั้ว เมื่อบุตรทำอะไรผิดพลาด, การลงโทษโดยชี้แจงความผิดให้บุตรเข้าใจและยอมรับเสียก่อน และการปลอบใจบุตรด้วยการสัมผัสขณะที่บุตรเล่าความทุกข์ใจ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ถึง .001 โดยกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ไม่กระทำผิดกฎหมายมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่ไม่กระทำผิดกฎหมาย มีการสื่อสารในครอบครัวในทางสร้างสรรค์ เป็นการสื่อสารที่มีสุขภาพดี (Healthy Communication) ซึ่งจะทำให้สมาชิกในครอบครัวรู้สึกอบอุ่น เป็นกันเอง มีความสัมพันธ์พูนสุข และให้ความมดีธรรมแก่สมาชิกในครอบครัว รวมทั้งมีการสื่อสารในครอบครัวโดยภาษาท่าทาง (อวัจนภาษา) อันแสดงถึงความรัก ความใส่ใจกันในครอบครัวมากกว่าครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย ในแบบเชิงลบมีประเด็นที่แตกต่างกัน 2 ประเด็น คือ การพูดตัดบทก่อนที่บุตรจะพูดหรือเล่าเรื่องจบ และการที่บิดามารดาทำเฉย ๆ เมื่อบุตรทำความดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่กลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มเด็กและเยาวชนที่ไม่กระทำผิดกฎหมาย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย มีการสื่อสารในครอบครัวที่ขาดสุขภาพดี (Unhealthy Communication) กล่าวคือ ขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในประเด็นของการใส่ใจ ให้ความสนใจในตัวสมาชิกครอบครัว รวมทั้งการเสริมแรงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งพบมากกว่าครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่ไม่กระทำผิดกฎหมาย แต่เมื่อ

เปรียบเทียบความแตกต่างของรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวโดยรวม ในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองแบบเชิงบวก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งการวิจัยเปรียบเทียบในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายและไม่กระทำผิดกฎหมาย ยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษามาก่อน

ผลการวิจัยเพิ่มเติม เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามเพศของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายและไม่กระทำผิดกฎหมาย พบว่า เด็กและเยาวชนหญิงที่กระทำผิดกฎหมาย และไม่กระทำผิดกฎหมาย มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบ Open แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มที่ไม่กระทำผิดกฎหมาย มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่กระทำผิดกฎหมาย มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบ Open และเชิงบวก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ โดยกลุ่มไม่กระทำผิดกฎหมายมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่กระทำผิดกฎหมายและแบบเชิงลบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05 โดยกลุ่มที่กระทำผิดกฎหมายมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่ไม่กระทำผิดกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดระหว่างเพศหญิงและเพศชาย พบว่า มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวที่แตกต่างกันดังนี้ คือ แบบ Concept และแบบเชิงลบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แบบ Closed และ Random มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยกลุ่มตัวอย่างเพศชายมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ซึ่งผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าตัวแปรเพศมีผลต่อรูปแบบการสื่อสารในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริพร สิริยากุล (2534) ที่พบว่า บุตรวัยรุ่นเพศหญิงและชายมีการรับรู้เรื่องการสื่อสารในครอบครัวแตกต่างกัน และพูชาน (Bhushan, 1993) ซึ่งศึกษาการสื่อสารในครอบครัวระหว่างพ่อแม่และลูกวัยรุ่นจากครอบครัวเดี่ยว (Nuclear family) พบว่า การสื่อสารในครอบครัวของพ่อแม่ลูกชายและลูกสาวมีการรับรู้ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 2 รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดกฎหมายและไม่กระทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชน

ผลการพิสูจน์สมมติฐานข้อนี้ โดยใช้สถิติไคสแควร์ ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวกับการกระทำผิดกฎหมายและไม่กระทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชน ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายและไม่กระทำผิดกฎหมาย ปรากฏว่าการสื่อสารในครอบครัวแบบเปิด (Open) และแบบเชิงบวกมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดกฎหมายและไม่กระทำผิดกฎหมายของเด็ก และเยาวชน โดยพบว่าคะแนนเฉลี่ยของรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวทั้งสองแบบในเด็กและเยาวชนที่ไม่กระทำผิดกฎหมายมีค่าสูงกว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย แสดงให้เห็นว่าการสื่อสารในครอบครัวแบบเปิดและแบบเชิงบวกมีส่วนในการส่งเสริมสุขภาพจิต และอาจจะช่วยป้องกันการเกิดพฤติกรรมทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชนได้ เนื่องจากการสื่อสารในครอบครัวแบบเปิดเป็นการสื่อสารในครอบครัวซึ่งเน้นความเป็นประชาธิปไตย ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นไปต่าง ๆ ในครอบครัว แต่ละคนมีบทบาทค่อนข้างมากและมีความยืดหยุ่นสูง ซึ่งเป็นการให้โอกาสแก่บุคคลมีการเจริญเติบโต ทั้งทางด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญา และการสื่อสารในครอบครัวแบบเชิงบวก ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Healthy Communication) ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์ให้สมาชิกมีความรู้สึกอบอุ่นเป็นกันเอง มีความสมบูรณ์พูนสุข และให้ความยุติธรรมสำหรับทุกคน ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ อรัญ สุวรรณบุบผา (2518) มีรายงานว่า การกระทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชนมีปัจจัยสำคัญ เนื่องจากการเสียบสัมพันธ์ภาพภายในครอบครัวว่าหาที่พึ่ง ขาดที่ปรึกษา เกิดความน่าเบื่อหน่ายและหาทางออกโดยการคบเพื่อน ซึ่งช่วยให้เด็กเกิดความพอใจและอบอุ่นใจ ซึ่งตรงกับการศึกษาของเฮทเธริงตัน, สตูว์ และริดเบิร์ก (Hethering, Stouwie and Ridberg, 1971) เฮวิตต์แลเจนกินส์ (Hewitt and Jenkins, 1976) เฮเซล (Hazel, 1978) เมกการ์กี้และโกลเดน (Megagree and Golden, 1973) ซึ่งพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความประพฤติไม่เป็นระเบียบ (Conduct Disorder) ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่บิดามารดาทอดทิ้งเด็กมากเกินไป มีความเกี่ยวข้องร่วมมือน้อย และการตัดสินใจร่วมกันน้อยมาก ขาดความรักความอบอุ่น และความสัมพันธ์ที่แนบแน่นระหว่างเด็กกับบิดามารดา

ข้อเสนอแนะ

1. สำหรับบิดามารดา ผู้ปกครองของเด็กและเยาวชน หากจะคิดพิจารณาตัดสินใจว่ารูปแบบการสื่อสารประเภทใดจึงจะเหมาะสมกับการนำมาประยุกต์ใช้ในครอบครัว เพื่อสร้างสรรค์ให้เด็กและเยาวชนเติบโตขึ้นมามีลักษณะพึงประสงค์ ตามที่บิดามารดาและสังคมต้องการนั้น ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอแนะว่า บิดา มารดา ผู้ปกครองไม่ควรเลือกรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวประการใดประการหนึ่งเพียงอย่างเดียว กล่าวคือรูปแบบการสื่อสารแบบ Socio - Orientation จะเน้นให้เด็กต้องเคารพเชื่อฟังบิดามารดาผู้หลักผู้ใหญ่หลีกเลี่ยงการทะเลาะเบาะแว้ง รูปแบบการสื่อสารแบบ Concept - Orientation จะเน้นให้เด็กกล้าแสดงความคิดเห็นโต้แย้งบิดา มารดา ผู้หลักผู้ใหญ่ได้ รูปแบบการสื่อสารแบบ Closed จะเน้นกฎเกณฑ์ระเบียบวินัยภายในบ้าน ซึ่งตั้งขึ้นมาโดยผู้มีอำนาจสูงสุดในบ้าน การสื่อสารแบบ Open จะเน้นความเป็นประชาธิปไตยภายในบ้าน ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพในการกระทำและตัดสินใจด้วยตนเอง ส่วนการสื่อสารแบบ Random จะเน้นความเป็นอิสระของตนเองมีความเป็นตัวของตัวเองสูงมีพลังในการจัดการปัญหาต่าง ๆ ได้ดี มีความสามารถเอาตัวรอดและการสื่อสารในครอบครัวเชิงบวก เป็นการสื่อสารที่มีลักษณะไปในทางสร้างสรรค์ ทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นเป็นกันเองและมีสุขภาพจิตที่ดี เป็นต้น แต่บิดามารดา ผู้ปกครองควรจะใช้รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวหลาย ๆ รูปแบบร่วมกัน โดยนำข้อดีของแต่ละรูปแบบมาใช้ร่วมกัน เช่น การใช้รูปแบบ Concept - Orientation ร่วมกับ Socio - Orientation ซึ่งจะช่วยให้เด็กและเยาวชนยังคงมีบุคลิกลักษณะตามแบบวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทยไว้ได้ ในแง่ที่ว่าเด็กต้องเคารพนับถือ อ่อนน้อม ต่อบิดา มารดา และผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นบุคลิกลักษณะที่ดีของคนไทย ขณะเดียวกันเด็กก็จะเป็นผู้ที่กล้าคิดกล้าแสดงออก มีความมั่นใจและเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งก็เป็นบุคลิกลักษณะที่พึงประสงค์ในการที่จะเื้อ้อานวยต่อการพัฒนาประเทศ หรือการใช้รูปแบบ Closed, Open และ Random ร่วมกัน โดยให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้กฎเกณฑ์และระเบียบวินัยของสังคม มีการเสริมสร้างประชาธิปไตยให้แก่เด็กและเยาวชน อันจะช่วยพัฒนาระบบ

ประชาธิปไตยของสังคมไทย และความสามารถในการจัดการกับปัญหา หรือการเอาตัวรอด ซึ่งบุคลิกลักษณะดังกล่าวข้างต้นเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาให้มีในเด็กและเยาวชน ซึ่งจะ เป็นกำลังสำคัญของประเทศต่อไปในอนาคต

ในส่วนของการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชน ครอบครัวมีส่วนสำคัญยิ่งบิดามารดาหรือผู้ปกครอง จำเป็นต้องดูแลเอาใจใส่ให้การศึกษาอบรม บุตรธิดา หรือคนในครอบครัวอย่างใกล้ชิด ความยากจนก็ดี การได้รับการศึกษาต่ำก็ดี ความต้อค่าทางสังคมก็ดี มิใช่เป็นอุปสรรคต่อการอบรมสั่งสอนบุตรธิดาให้เป็นคนดี การดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด จัดว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุด โดยธรรมชาติ ครอบครัวเป็นหน่วยที่ให้การศึกษอบรมแก่สมาชิกในครอบครัวโดยวิธีสังคมประกิต บิดา มารดา จะมีความรู้มากหรือน้อย มีความร่ำรวยหรือยากจน คุณไม่สู้จะมีความสำคัญเท่ากับการดูแลเอาใจใส่และการทำตัวอย่างที่ดีของบิดามารดา มีเด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อยที่อยู่ ณ แหล่งเสื่อมโทรม แต่มิได้กระทำผิดกฎหมายหรือเป็นเยาวชนอาชญากร การกระทำผิดกฎหมาย แม้จะมีปัจจัยหลายปัจจัยก็ตาม แต่ปัจจัยสำคัญเห็นจะได้แก่ การฝึกอบรมในครอบครัว การปลูกฝังบุคลิกภาพบางอย่างตั้งแต่เยาว์วัย ถ้าหากสมาชิกในครอบครัวเป็นตัวอย่างที่ดีแก่กัน ประพฤติปฏิบัติถูกต้องตามท่านองคลองธรรม เป็นไปตามความนิยมของสังคมถูกต้องตามกฎหมายของบ้านเมืองแล้ว ครอบครัวก็จะเป็นสถาบันที่ช่วยป้องกันมิให้เกิดปัญหาการกระทำผิดกฎหมายได้อย่างดียิ่ง

2. สำหรับหน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ทั้งภาครัฐและองค์กรต่าง ๆ จะได้แนวทางในการพัฒนางานบริการ ส่งเสริมป้องกันปัญหาสุขภาพจิตและการกระทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชน แม้ว่าในปัจจุบันจะมีการรณรงค์ให้เห็นความสำคัญของสถาบันครอบครัว ซึ่งเป็นระดับของการสร้างความตระหนักว่าครอบครัวเป็นสิ่งที่สำคัญหรือควรใช้เวลาแก่ครอบครัว แต่ยังคงขาดชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันดีในครอบครัวอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งต้องอาศัยการสื่อสารในครอบครัวทั้งภาษาคำพูด (Verbal) และภาษาท่าทาง (Non Verbal) ซึ่งมีผลต่อสุขภาพจิตของเด็กและเยาวชน ดังนั้นผลการวิจัยครั้งนี้จะช่วยในการพัฒนาเทคโนโลยีหรือสื่อต่าง ๆ ในการที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจในการสร้างความสัมพันธ์

อินเดียในครอบครัวอย่างถูกต้องแก่ประชาชนต่อไป และทำให้ได้ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ปัญหา การกระทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชน ช่วยให้ผู้ให้การปรึกษาแนะนำมีข้อมูลในการให้การปรึกษาพูดคุยกับบิดามารดา เด็กและเยาวชน อันจะช่วยในการพัฒนาการให้บริการปรึกษาคครอบครัว (Family Counselling)

3. สำหรับการวิจัยต่อไป สรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

3.1 ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษารูปแบบการสื่อสารในครอบครัว โดยใช้เด็กและเยาวชนเป็นหน่วยของการวิเคราะห์ เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องของระยะเวลาซึ่งอาจกล่าวได้ว่าความสมบูรณ์ที่ได้จากผลการวิจัยจะมีไม่มากเท่ากับการใช้ครอบครัว คือ บิดามารดา และบุตรเป็นหน่วยของการวิเคราะห์ ซึ่งทำได้ค่อนข้างยากและต้องใช้ระยะเวลาานพอควร แต่ถ้าหากมีการศึกษาโดยใช้วิธีการนี้จะช่วยให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากขึ้น

3.2 ผลการวิจัยพอจะสรุปได้ว่า รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวตามแนวคิดของต่างประเทศ ไม่ว่าแนวคิดใดนั้น นำมาสรุปรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวไทยได้ไม่ชัดเจน เนื่องจากลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และหากจะต้องมีการศึกษารูปแบบการสื่อสารในครอบครัวไทย ควรมีการกำหนดแนวทางโดยอาศัยการศึกษาทางสังคมวิทยาเกี่ยวกับครอบครัวไทย รวมทั้งบริบททางสังคมในขณะนั้น เพื่อกำหนดตัวแปรที่เหมาะสมในการนำมาศึกษารวมทั้งเพื่อกำหนดรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวไทยที่มีลักษณะ เฉพาะตัวมากขึ้น

3.3 การวิจัยครั้งนี้ ศึกษารูปแบบการสื่อสารในครอบครัวเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานครเท่านั้น ซึ่งน่าจะมีการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวของเด็กและเยาวชนในชนบทด้วย เนื่องจากสภาพในปัจจุบันและอนาคตต่อไป ลักษณะของครอบครัวในกรุงเทพมหานครและชนบท มีแนวโน้มของการเลี้ยงดูและสภาพสังคมที่แตกต่างกันมากขึ้น อันจะส่งผลต่อพฤติกรรมการสื่อสารในครอบครัวว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

3.4 ในการศึกษาถึงรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวในครั้งต่อไป ควรใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวไทยในอดีต เปรียบเทียบกับปัจจุบันว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตมากน้อยเพียงใด มีตัวแปรใดบ้างที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว และการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลต่อบุคลิก ลักษณะ อุปนิสัย ความคิดหรือพฤติกรรมของคนไทยในยุคต่อไปอย่างไร อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศไทยต่อไป

3.5 ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า รูปแบบการศึกษาในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชน กล่าวคือ แบบเปิด และแบบเชิงบวกซึ่งพบว่าเป็นเด็กและเยาวชนที่ไม่กระทำผิดกฎหมายมีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวทั้งสองแบบมากกว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายโดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยเช่นนี้ยังไม่เคยมีใครศึกษามาก่อน จึงสมควรที่งานวิจัยต่อไปในอนาคตจะได้นำผลการวิจัยดังกล่าวไปทดสอบซ้ำว่าจะได้ผลเช่นนี้หรือไม่

3.6 ในการศึกษาครั้งต่อไปในอนาคต ควรมีการศึกษาถึงรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอื่น ๆ ที่น่าสนใจ เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง ความก้าวร้าว ภาวะผู้นำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การแสดงความคิดเห็น ความรับผิดชอบในหน้าที่ ความมีวินัยในตนเอง เป็นต้น เพื่อจะได้ทราบว่า การสื่อสารในครอบครัวมีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรอื่น ๆ อย่างไรบ้าง อันจะนำผลการวิจัยมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนไทยต่อไป